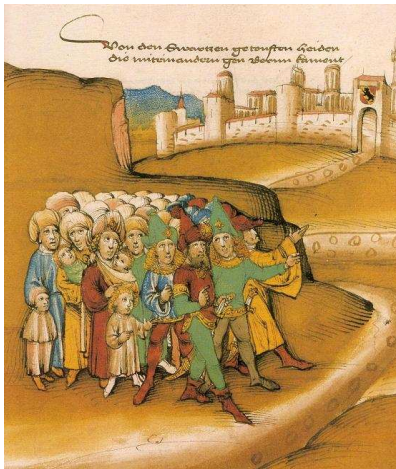
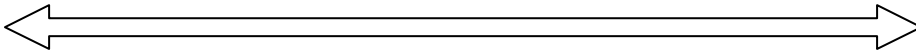

Valasi a Rómovia na Slovensku

Príchod Rómov do Bernu v 15. storočí

Valašská kolonizácia prebehla na území Slovenska v priebehu ..... storočia. Pravlast' ou tohto obyvateľstva je územie ..... Toto ..... obyvateľstvo sa hlásilo k ..... náboženstvu. Od ostatného poddaného obyvateľstva sa líšilo daňou, ktorá sa volala ..... Spôsob života a chov dobytky prevzali od Valachov aj .....

Prínos Valachov pre zemepánov bol hlavne v chove oviec - ....., ktoré boli ..... Valasi obývali najprv staršie dediny, no postupne si zakladali aj nové. Valasi potom následne osídlili celé územie Slovenska. Prvou stolicou, v ktorej sa usadili bola ..... Po nej nasledovala ....., ..., ... a ..... Skupiny Valachov pokračovali smerom na západ a prenikli až na ....., ktorej východná časť sa dodnes nazýva .....

Valasi sa riadili vlastným právom, ktoré im ako prvý potvrdil kráľ ..... Najcharakteristickejšími znakmi ich výsad bolo, že nemuseli platiť ....., súdil ich len ....., ktorého sami ..... Boli oslobodení od ..... a ..... Ich povinnosťou však bolo ..... proti zlodejom s pomocou ..... Zvláštne práva sa týkali aj richtára - ....., ktorý za odmenu dostal právo na ..... a ..... Dedinčania dostali ..... na 6 – 20 rokov. Valasi chovali ovce hlavne kvôli ich produktom ako ..... a ..... Z mlieka vyrábali tradičné produkty: ....., ... a ..... Z vlny sa vyrábalo .....

Českí Rómovia

Časová os:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Historický prameň:

K rómskej kultúre patrí aj množstvo povestí. Jedna z nich hovorí o tom, ako prišli Rómovia na svet...

Raz večer si Boh povedal: „Stvoril som slnko, mesiac, len človeka ešte nie.“ A tak z hliny vyformoval malého človečika. Vložil ho do pece a dal upiecť. Boh však nachvíľu zaspal a keď sa zobudil, čo nevidí! Človek – celkom čierny! „Spravil som černocho! Neľutujem. Nabudúce nezaspím.“ Vytvoril ďalšieho hlineného človečika. Toto cesto však piekol len krátku chvíľku. „Joj! Nie je hotový! Je ako tvaroh, celý biely. Škoda, škoda, bieleho som urobil! Neprekáža mi to, skusím to ešte raz.“ Po tretí raz berie cesto, pečie tretieho človeka. Neponáhľal sa, nezaspí. Vytiahne ho a čo nevidí! Pekného človeka upiekol! Ani čierny, ani biely. A takto Boh upiekol Róma a stvoril ho najlepšie.

Úlohy:

1. Vysvetli pojmy, ktoré priniesli na naše územie Valasi:

- a) Geleta: .....
.....
b) Kul'aša: .....
.....
c) Strunga: .....
.....

2. Rómovia majú vlastnú hymnu aj vlajku. Nakresli ich vlajku a napíš, čo symbolizujú jej jednotlivé časti.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Okrem hospodárstva, ovplyvnili Valasi aj slovenskú kultúru. Najcharakteristickejším prejavom hmotnej kultúry je ..... ale aj nové slová, ako napr.: ....., ... a .....

Ďalším novým etnikom, ktoré sa usadilo na slovenskom území od ..... storočia boli

..... Za ich pravlasť sa najprv považoval ....., dnes je to však ....., z ktorej začali migrovať v ..... storočí. S pravlasti sa dostali do Európy cez Perziu a Malú Áziu, z ktorej sa dostali aj do .....

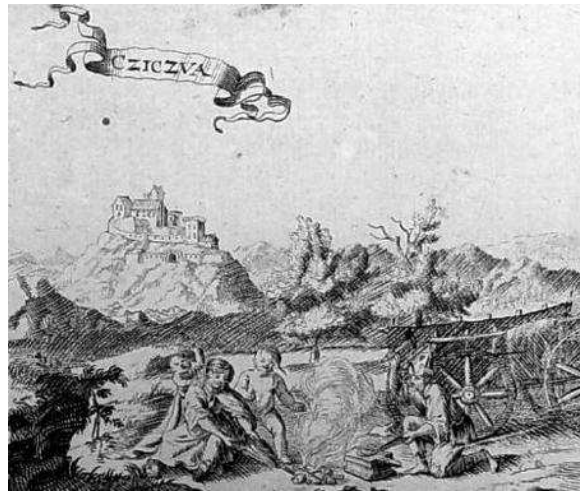
Skupiny Rómov prenikali do Čiech a západnej Európy územiami ..... Slovenska. Prvý záznam o ich pobyte na našom území je zo ..... Známe sú ..... - ....., ktoré im vydali aj napr. .... a ..... Pôvodne ..... vzťah sa začal meniť v ..... storočí pod vplyvom ..... a Rómovia začali byť prenasledovaní a vyhánaní. Veľký podiel na takomto správaní mal fakt, že Rómovia boli často ..... Do niektorých štátov nesmeli vstúpiť, lebo im hrozili .....

Ich ..... spôsob života zmenili útoky ....., pretože Rómovia sa začali využívať pri stavbách ..... Vytvoril z nich usadených roľníkov sa v najväčšej miere snažili panovníci ..... a ..... Zdrojom obživy Rómov bolo hlavne ..... a ..... Svoje uplatnenie však našli aj v ..... i ako .....

Schopnosti Rómov si cenila najmä ....., ktorá si na svoje majetky pozývala celé skupiny na čele s ..... Rómovia boli v 14. stor. hlavne ....., ..., ale niektorí boli aj .....

Najviac rómskych skupín sa usadilo v ..... župe. Ako šikovní kováči sa podieľali na potlačení povstania ....., pre ktorého zhotovili ..... a ....., ktorými bol ..... Rómov zneužil ..... zakladaním ..... v mestách počas boja o .....

Svoj tradičný - ..... život mali Rómovia zmeniť tak, aby boli schopní ..... Mali zmeniť aj spôsob obliekania sa. Deti im mali byť odoberané a dávané na výchovu a do služby ..... Museli prijať kresťanské mená, súdiť ich mohol už len ..... Zároveň nesmeli používať ..... a .....

Najstaršie zobrazenie Rómov u nás

Pozri si:

Vypočuj si rómsku hymnu od srbského hudobníka Šabana Bajramovića. Hymna je známa pod viacerými názvami ako napr.: „Gelem, Gelem“, „Djelem, Djelem“, „Opre Roma“ či „Romale, čhavale“

<http://www.youtube.com/watch?v=BdVVXt29bos>